

TTÜ Virumaa kolledži Põlevkivi Kompetentsikeskus, 2017. a teadus- ja arendustegevuse aruanne

Kolledži direktor: Viktor Andrejev, viktor.andrejev@ttu.ee

Kompetentsikeskuse juhataja: Kalle Pirk, kalle.pirk@ttu.ee

Kuna Virumaa kolledži põhiülesandeks on rakenduskõrghariduse andmine, siis teadus- ja arendustegevus on koondunud peamiselt ühte allüksusesse – Põlevkivi Kompetentsikeskusesse (PKK) ja selle kütuste tehnoloogia teadus- ja katselaborisse. Kuna PKK teostab paralleelseid erinevaid peamiselt ettevõtete tellimusel rakendussuunaga töid, siis kindlapiirilisi ühele teemale kontsentreerunud uurimisgruppe ei ole, vaid PKK-d käsitletakse kui terviklikku uurimisrühma.

Teadus-ja arendustegevuse lepingute maht oli 2017. aastal 271 000 eurot.

Põhiline teadusarendustöö toimub kütuste tehnoloogia teadus- ja katselaboratooriumis, mis pakub nii otseseid uuringuid, kui analüüsiteenust akrediteeritud valdkondades.

Labori kompetentside hulka kuuluvad:

1. erinevate orgaanilist ainet sisaldavate materjalide (sh jäätmete) termotöötlus saamaks öli ja gaasi koos saadavate produktide tehnoloogiliste omaduste ja koostise määramisega. Erilise tähelepanu all on erinevate materjalide koostöötlemine põlevkiviga;
2. keemiliste elementide sisalduse määramine erinevates materjalides (süsini, vesini, lämmastik, väävel, hapnik, fosfor, kloor, fluor ja metallid);
3. gaaside ja vedelike segude komponentkoostise määramine kromatograafiliste meetoditega;
4. purustatud või jahvatatud materjalides osakeste suuruse jaotuse määramine nii tavalse sõelanalüüsni tasemeeni kui ka peenjaotus allapoole kuni 10 nanomeetrit;
5. kütuste parameetrite määramine vastavalt standarditele;
6. koostöös ettevõtetega konkreetsetele vajadustele konkreetsete lahenduste pakkumine;

Kõigi nende teadus- ja arendussuundade jaoks on olemas kaasaegne seadmepark, sh hüdrogeenimisseade, körgsurverreaktor, rektifikatsioonikolonnid, retort ja termogravimeetrilise analüüsni seade erinevate materjalide termiliste protsesside uurimiseks ja analüüsiseadmed kütuste omaduste määramiseks.

Uurimisgruppi koosseisus on põhikohaga kaks doktorikraadiga teadlast, kaks doktoranti ning magistrikraadi omavad insenerid.

Lisaks on PKK-l välja pakkuda 6 ainulaadset ettevõtlusega alustamiseks sobivat üürilaborit koos elementaarse laboritehnikaga (tõmbekapid, kaalud, segajad, külmikud, gaasivarustus, muu laboritehnika rentimine) ning lisaväärtusena on võimalus saada teaduslikku konsultatsiooni oma ideede teostamiseks.

PKK pakub piirkonnas ka intellektuaalomandi kaitse alast teenust.

PKK tegeleb põlevkivivaldkonna standardimise edendamisega, korraldades ja teostades seda vastava tehnilise komitee EVS/TK 57 „Põlevkivi ja põlevkiviproduktide töötlemine“ kaudu.

2017. aasta läheb PKK ajalukku väga olulise tunnustusega koostööpartnerilt Eesti Energialt. Nimelt tunnustas Eesti Energia PKK kütuste tehnoloogia teadus- ja katselaborit aastatel 2009-2012 tehtud

tööde eest sõnadega „Täname et oled aidanud Eesti Energial rajada Jordaania esimest põlevkivielektrijaama.“

Oil Shale Competence Center of TTU Virumaa College

As the main task of TTU Virumaa College is to provide applied higher education, the research and development activities are therefore concentrated mainly in one subunit - Oil Shale Competence Center (OSCC) and its Fuels Technology Research-Testing Laboratory. OSCC offers services to enterprises and public sector primarily in the field of oil shale and chemistry and OSCC will be treated as an integral research group.

The amount of research and development contracts in 2017 was 271,000 euros.

The main research work is carried out at the Fuels Technology Research-Testing Laboratory which offers both direct research and analysis services in accredited areas.

The laboratory's competencies include:

- thermal processing of materials containing organic substances (including waste) and the analysis of the obtained products. Particular attention is paid to the co-processing of different materials with oil shale;
- the determination of the content of chemical elements (carbon, hydrogen, nitrogen, sulfur, oxygen, phosphorus, chlorine, fluorine, metals) in different materials
- the determination of the component composition of gas and liquid mixtures using chromatographic method;
- the determination of the distribution of the particle size in crushed or grinded materials up to the level of common sieve analysis and the fines distribution beneath (up to 10 nanometers);
- the determination of the fuel parameters according to the standards;
- offering tailor-made solutions in cooperation with companies.

There is a modern equipment park including pyrolysis reactor, high pressure reactor, rectification column, retort, thermogravimetric analyzer device for studying the thermal processes of different materials and analyzing the equipment for determining the properties of fuels for all of these areas of research and development.

The research group consists of two doctors of sciences, two doctoral students and engineers with a master's degree.

In addition, the OSCC offers 6 unique rooms for starting a business with basic facilities (hoods, weight, stirrers, refrigerators, gas supply, other laboratory equipment rent) and an added value is the opportunity to get a scientific consultation for your ideas.

OSCC provides services in the area of protecting the intellectual property in the region. OSCC is involved in promoting the standardization of oil shale by organizing and implementing activities through the corresponding technical committee EVS/TK 57 „The processing of Oil Shale and oil shale products“.

In 2017 OSCC was very proud of the cooperation with Eesti Energia AS. The company appreciated the OSCC laboratory work for 2009-2012 with the words "Thank you for helping Eesti Energia to build the first oil shale power plant in Jordan".